

Celiakia u dzieci

Wcześniejsze rozpoznanie warunkiem lepszego zdrowia przez całe życie

- manifest na rzecz zmian

ESPGHAN i AO ECS wzywają UE i państwa członkowskie do wprowadzenia skutecznych programów wczesnego rozpoznawania celiakii u dzieci.

Celiakia (choroba trzewna) jest częstą chorobą u dzieci, w większości krajów europejskich dotyczącą 1 na 100 osób, a w niektórych krajach nawet 3 na 100. W większości przypadków pozostaje jednak nierozpoznana.

U dzieci jak najwcześniejsze rozpoznanie celiakii jest niezbędne dla zapewnienia optymalnego wzrostu, prawidłowego rozwoju i właściwego leczenia.

Nierozpoznana celiakia może powodować zaburzenia przyrostu masy ciała i problemy ze wzrastaniem, opóźnione dojrzewanie płciowe, niedokrwistość z niedoboru żelaza, przewlekłe zmęczenie, osteoporozę i zwiększone ryzyko wystąpienia dodatkowych chorób autoimmunologicznych. Brak świadomości jak często występującym i poważnym schorzeniem jest celiakia, zarówno w społeczeństwie, jak i w środowisku medycznym oznacza, że dzieci z rozpoznaną celiakią stanowią tylko niewielką część całkowitej liczby pacjentów dotkniętych chorobą. Istotnym wyzwaniem w rozpoznaniu celiakii jest różnorodność objawów i różny stopień ich nasilenia. W wielu przypadkach celiakia może też występować bezobjawowo. Dlatego bardzo istotne jest opracowanie programów skutecznego wykrywania celiakii zarówno wśród dzieci z pełnoobjawowym obrazem choroby, jak i u tych z mniej wyraźnym obrazem klinicznym.

Wczesne rozpoznawanie celiakii u dzieci

Typowe objawy celiakii

- Biegunka
- Nieprawidłowy przyrost masy ciała
- Utrata masy ciała
- Zahamowanie wzrostu
- Opóźnione dojrzewanie
- Niedokrwistość z niedoboru żelaza
- Nudności lub wymioty
- Ból brzucha
- Przewlekłe zaparcie
- Nawracające owrzodzenie jamy ustnej (afty)
- Nieprawidłowe wskaźniki czynności wątroby
- Przewlekłe zmęczenie
- Ubytki szkliwa

Grupy wysokiego ryzyka wystąpienia celiakii

- Krewni pierwszego stopnia osób z celiakią
- Cukrzyca typu 1
- Zespół Turnera
- Zespół Downa
- Autoimmunologiczne choroby tarczycy
- Zespół Williamsa
- Autoimmunologiczne choroby wątroby

Trzy kroki promujące wcześniejsze rozpoznanie

Tworząc programy wczesnego wykrywania i leczenia celiakii, możemy zmniejszyć ryzyko przyszłych powikłań zdrowotnych i zapewnić dzieciom możliwość prawidłowego rozwoju.

Większa świadomość na temat celiakii w społeczeństwie

Większa świadomość na temat celiakii, jej objawów i grup ryzyka w środowisku medycznym

Ustanowienie narodowych programów wczesnego wykrywania celiakii u dzieci

Celiakia u dzieci w krajach europejskich

Co to jest celiakia?

Celiakia jest częstym i trwającym całe życie schorzeniem autoimmunologicznym, spowodowanym nieprawidłową reakcją na gluten, białko występujące w pszenicy, jęczmieniu i życie, ziarnach powszechnie występujących w diecie europejskiej. Może występować w każdym wieku, w tym u niemowląt po odstawieniu od piersi i wprowadzeniu do diety glutenu, a także u dzieci starszych i w okresie dojrzewania. Kiedy dziecko z celiakią spożywa gluten, jego układ odpornościowy reaguje uszkodzeniem wyściółki jelita cienkiego.

- Celiakia to najczęstsza przewlekła choroba związana z dietą wśród dzieci w Europie
- Jedna z najczęstszych chorób przewlekłych wśród dzieci w ogóle, dotycząca 1 na 100 dzieci
- Częstość występowania w populacji pediatrycznej wzrosła w ostatnich dziesięcioleciach
- Do 80% przypadków choroby u dzieci pozostaje niezdiagnozowanych
- Pomimo prostej diagnostyki i leczenia, opóźnienie w rozpoznaniu może wynieść 8 lat
- Wczesne rozpoznanie i leczenie zapobiega poważnym powikłaniom

Diagnostyka

Wczesne rozpoznanie celiakii ma kluczowe znaczenie dla zapewnienia dzieciom dobrego zdrowia i możliwości prawidłowego rozwoju.

Wszystkie dzieci z podejrzeniem celiakii powinny uzyskać rozpoznanie i dostęp do regularnych wizyt kontrolnych u pediatry lub gastroenterologa dziecięcego, a także mieć zapewniony dostęp do wykwalifikowanej opieki dietetycznej.

Leczenie

Obecnie jedynym leczeniem w celiakii jest ścisłe przestrzeganie diety bezglutenowej przez całe życie, co powoduje ustąpienie objawów i zapobiega dalszym powikłaniom.

52% dzieci z celiakią ma problemy z przestrzeganiem diety bezglutenowej, dlatego konieczne jest monitorowanie stanu ich zdrowia oraz stała edukacja na temat korzyści wynikających z przestrzegania diety bezglutenowej.

1. Annali di igiene: medicina preventiva e di comunità. 2014. Burden of Celiac Disease in Europe: a review of its childhood and adulthood prevalence and incidence as of September 2014.
2. British Journal of General Practice. 2014. Diagnosis of coeliac disease in children in primary care and clinical implications.
3. Interreg Central Europe. 2016. Focus on Celiac Disease.
4. ESPGHAN. 2012. European Society for Pediatric Gastroenterology, Hepatology, and Nutrition Guidelines for the Diagnosis of Coeliac Disease.
5. Clinical Nutrition. 2017. Assessment of dietary compliance in celiac children using a standardized dietary interview.
6. Gastroenterology. 2017. High Incidence of Celiac Disease in a Long-term Study of Adolescents With Susceptibility Genotypes.
7. Pediatrics. 2013. Prevalence of childhood celiac disease and changes in infant feeding.